

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

Títol: El Mètode Ayuso. Una anàlisi de la figura política d'Isabel Díaz Ayuso.

Mètodes i motius d'una consolidació meteòrica.

Autor/a: Sergi Schinkel Bertran

Tutor/a: Enrique Hernández Pérez

Data: 17 de maig de 2024

Grau en: Ciència Política i Gestió Pública

RESUM EXECUTIU

Cap personalitat política ha despertat tant interès social, polític i mediàtic en els darrers anys com Isabel Díaz Ayuso. Indiscutiblement. Sigui per la seva forma de dialogar, per l'ideari que promulga o per com es posiciona envers el Gobierno, obrir la causa Ayuso és sinònim de debat. És per tot que sense visualitzar la figura de la qual avui és Presidenta de la Comunidad de Madrid (CAM), sigui impossible entendre el rumb, el voler, i el què de la política espanyola.

I és que l'ascens en popularitat de la de Chamberí ha estat, sense cap dubte, meteòric, i la seva consolidació com a líder política, espectacular. I és que és això mateix, l'espectacle, amb unes dosis de confrontació, polarització, personalisme i populisme el que protagonitza el caràcter polític de la popular, convertint-la en una espècie de *Britannia* a la mesetària, en la nova Lady Madrid.

Per tot lo exposat, per la proliferació dels discursos populistes (i, especialment, els femenins), per l'alt seguiment de personalismes a mode fanàtic, per la seva rellevància en la configuració de la política nacional i de l'espectre dreta, i per l'altra atracció i difusió mediàtica dels seus moviments, que creiem que un estudi del Cas Ayuso és d'allò més rellevant.

El present Treball, doncs, pretén aplicar les visions tensades durant el curs del Grau per a realitzar una anàlisi el més complet possible de la figura de la madrilenya. I ho farà a través d'1) la desconstrucció del discurs i la imatge en termes qualitatius, 2) de l'anàlisi de la reacció dels seus seguidors en termes quantitativs, i 3) via un apropament físic a la pròpia persona, per tal de determinar els trets que configuren la seva figura com a hiperlideresa.

A través d'una síntesi de teories prèvies sobre construcció i anàlisi de líders i paladins, liderada per un recull elaborat per Santiago Delgado Fernández, Mestre de l'Universitat de Granada (2004), revisora de conceptes destacats per Blondel, Northouse i Van Dijk entre altres, observem patrons en la construcció del lideratge. Tot per a posteriorment filtrar l'exposat al paper dels mitjans de comunicació com a transformadors de l'opinió pública i òrgans legitimadors. Per acabar, procedirem a la detecció de particularitats en el cas espanyol, com a espai on la democràcia produí tendències *catch-all* de manera

imminent donat el naixement del sistema de partits en paral·lel a la consolidació de la televisió com a mitjà preminiscent en el mercat de la comunicació massiva.

La desconstrucció del Mètode Ayuso ens porta a la determinació d'un model d'anàlisi posicional-contingent. Per tant, aquest treballarà sota contextos. Detectem 1) el post-modernisme sota els postulats de Jameson, Madel i Lyotard, 2) la crisi de representació, 3) el post 11-S, 4) el post-15M, i 5) l'era pandèmica (l'últim de manera parcial) com els configuradors del context cultural i polític sobre els que es mou Isabel Díaz Ayuso.

Sota el supòsit que la madrilenya s'ha establert com a una vocal del xoc contra l'establert, una espècie d'*antiestablishment a la reaccionària*, disseccionem la seva doctrina comunicativa. La projecció de la seva imatge respecte a piràmide social (la qual considera sobrevinguda) observem que és la d'una persona de classe mitjana que viu de lloguer i condueix un cotxe de segona mà, mentre s'enfronta a la institució amb un tatuatge de Depeche Mode que és millor ocultar. Una noia. Una rebel de carrer.

Sobre el seu ascens mediàtic i en xarxa, cataloguem les popularment anomenades *Ayusadas* com a responsables, les quals definim com "enunciats sense contrastació entonats com a veritats absolutes a l'estil de l'*Africa is a country* de Boris Johnson".

I del seu èxit destaquem, com a conjunt, 1) la consolidació d'una verdadera identitat ideològica basada en idees altisonants i grandiloqüents d'individual interpretació, 2) la reivindicació de la madrilenyeta fins al punt de configurar-la com el tret principal d'un Estat-nació, 3) la personificació del propi, i 4) el xoc i confrontació constant amb el model d'Estat i societat d'un Partido Socialista al govern, socis i personalitats. Tot plegat justificat i projectat a través d'una mescla de tècniques d'hiperlideratge *hard* i *soft*, d'agència i estructura, i un diàleg basat en la crispació general que peca de guerra cultural i de gramscisme de dreta.

És per tot que concluïm l'Ayusisme com un corrent estrictament comunicatiu de caràcter personalista, un assaig neoliberal de gen trumpista que suma tres voluntats: 1) l'autocràcia [en tant que actor polaritzador, primer pas per al *democratic backsliding* i l'ascens d'atmosferes autoritàries, segons estudis del V-Dem Institute], 2) la instauració d'un paradís neoliberal, i 3) el retorn al pensament únic. Un experiment neoliberal d'èxit inaudit en tant que ha convertit el seu discurs com el paradigmàtic en temps record, obligant a la resta del sistema de partits a reconfigurar-se per a fer front a la figura d'Isabel Díaz Ayuso.

BIBLIOGRAFIA

Publicacions

Beaudoux, V. G., & D'Adamo, O. (2022). *Una comparación de los estilos de liderazgo comunicados por Ada Colau e Isabel Díaz Ayuso*. *Más Poder Local*, 48, 8–24. <https://doi.org/10.56151/1589.7542>

Bell, D. (1990): *El fin de las ideologías: sobre el agotamiento de las ideas políticas en los años cincuenta*. Alianza Editorial. ISBN: 978-84-9104-035-4

BLONDEL, J. *Political leadership : towards a general analysis*, London ; Beverly Hills : SAGE, 1987 - <https://hdl.handle.net/1814/27501>

Colomé Garcia, G. (2001). *El príncipe mediático (un cuaderno americano)*. (1 ed.)

Colomé, G. (2005) *El Príncipe en Campaña*. Mediterrania. ISBN: 9788483346457

Colomer, Joan M^a. (2018) *España: Historia de una Frustración*.

Corral R. (2007) *Qué es la Postmodernidad*. *Casa del tiempo*, num 98. P.67-73. https://www.uam.mx/difusion/casadeltiempo/98_mar_abr_2007/casa_del_tiempo_num98_67_73.pdf

Delgado S. (2004) *Sobre el concepto y el estudio del liderazgo político. Una propuesta de síntesis*. Universidad de Granada. *Psicología Política*, N° 29, 2004, 7-29.

Gutiérrez A. (2023) *Porque me da la Gana: Ayuso, la nueva lideresa*. A fondo. ISBN 978-84-460-5311-8

Jacques L. *Seminario Los cuatro conceptos fundamentales del Psicoanálisis*. (2006). *Essaim*, n o 17(2), 89–106. <https://doi.org/10.3917/ess.017.0089>

Jameson, F. (2020). *Teoría de la posmodernidad*. Editorial Trotta. ISBN: 978-84-9879-652-0

Jiménez Díaz, J. F. (2008). *Enfoque sociológico para el estudio del liderazgo político*. *Barataria. Revista Castellano-Manchega De Ciencias Sociales*, (9), 189–203. <https://doi.org/10.20932/barataria.v0i9.186>

Lyotard, J. F. (1989). *La condición posmoderna: Informe sobre el saber*. Cátedra

Ortega, P (2022) *La Construcción del Hiperliderazgo Político: El caso de Isabel Díaz Ayuso*. <http://hdl.handle.net/11531/55780>

Paige, G. (1977) *The Scientific Study of Political Leadership*. Free Press. ISBN 13: 9780029236307

REJAI, M. & PHILLIPS, K. (1997): *Leaders and Leadership. An Appraisal of Theory and Research*, Westport, Praeger Publishers.

Rejao, M. y Phillips, K (1977) *Leaders and Leadership. An Appraisal of Theory and Research*. ISBN 13: 978-02759558800

Urbán, M (2023) *Trumpismos*. ISBN: 978-84-19719-70-6

Van Dijk, T (2008) *Discourse and Power*. Palgrave. ISBN 13: 978-0230574090

Recursos en Xarxa

Bautista, J., & Lüdke, S. (2023, Maig 25). a-4a0908a8-9f0d-46ea-a061-77a94870189c. *DER SPIEGEL*, Hamburg, Germany. <https://www.spiegel.de/international/europe/la-trump-the-popular-politician-radicalizing-spanish-politics-a-4a0908a8-9f0d-46ea-a061-77a94870189c>

CIS (2023) Estudio: 3413 – Barómetro de Julio 2023.

Efe. (2021, Abril). Ayuso defiende un Madrid donde "ricos y pobres" se entienden en un bar. *ELMUNDO*. <https://www.elmundo.es/madrid/2021/04/11/6072d12b21efa0cf5e8b464d.html>

Hedgcoe, G. (2023, Maig 27). Madrid's loose-cannon populist is an asset and a worry for Spain's conservatives. *POLITICO*. <https://www.politico.eu/article/madrid-loose-cannon-populist-isabel-diaz-ayuso-is-asset-worry-spain-conservatives/>

Intxausti, A. (2019, Abril 24). Díaz Ayuso: “Los atascos son una seña de identidad de Madrid.” *El País*. https://elpais.com/ccaa/2019/04/24/madrid/1556103027_484559.html

LaSexta.com. (2021, Maig 9). Ayuso denuncia que el apodo de 'IDA' lo organizaron en el PSOE para venderle como "una persona de. *LaSexta*. https://www.lasexta.com/programas/salvados/mejores-momentos/ayuso-denuncia-que-apodo-ida-organizaron-psoe-venderle-como-persona-desquiciada_2021050960983b0b6c3eec0001163ebc.html

Rastreador, E. (2022, Maig 9). Ayuso dice que en Madrid “no hay clases sociales como intenta vender la izquierda”. *elDiario.es*. https://www.eldiario.es/rastreador/ayuso-dice-madrid-no-hay-clases-sociales-vender-izquierda_132_8975898.html

Redacción. (2020, Setembre 21). Ayuso: “Madrid es España dentro de España. ¿Qué es Madrid si no es España?” *La Vanguardia*. <https://www.lavanguardia.com/politica/20200921/483605905824/ayuso-madrid-espana-declaraciones-reunion-sanchez-coronavirus.html>

Redacción. (2021, Febrer 23). Eduardo García Serrano afirma que Ayuso era una “falangista de rompe y rasga.” *La Vanguardia*. <https://www.lavanguardia.com/politica/20210223/6258202/eduardo-garcia-serrano-ayuso-falangista.html>

Sánchez, L. (2022, March 23). Feijóo y Ayuso son ya los políticos mejor valorados por delante de Sánchez y Díaz. *La Información*.
<https://www.lainformacion.com/espana/fejoo-y-ayuso-son-ya-los-politicos-mejor-valorados-por-delante-de-sanchez-y-diaz/2862925/>

Schaver C. (2021) *Political Polarization after Democratization on the Iberian Peninsula*. *V-Dem*.
https://www.v-dem.net/weekly_graph/political-polarization-after-democratization-

Ser, C. (2021, Diciembre 17). “Cuando te llaman fascista sabes que lo estás haciendo bien”: Ayuso y “el lado bueno de la Historia.” *Cadena SER*.
https://cadenaser.com/ser/2021/03/15/television/1615801086_433984.html

Tremending. (2022, Maig 8). “La gente de Serrano vive igual que la de Pan Bendito”: críticas a Ayuso tras decir que “en Madrid no hay clasismo ni clases sociales.” *Tremending*.
https://www.publico.es/tremending/2022/05/08/la-gente-de-serrano-vive-igual-que-la-de-pan-bendito-criticas-a-ayuso-tras-decir-que-en-madrid-no-hay-clasismo-ni-clases-sociales/?utm_source=twitter&utm_medium=social&utm_campaign=web

Tremending. (2023, Octubre 24). “Dice Ayuso que la gente le dice que ‘son libres porque viven en Madrid’, porque en Murcia llevamos cadenas y mordaza.” *Tremending*.
<https://www.publico.es/tremending/2021/04/27/dice-ayuso-que-la-gente-le-dice-que-son-libres-porque-viven-en-madrid-porque-en-murcia-llevamos-cadenas-y-mordaza/>

Vich, J. (2023, Maig). Viaje a la milla de oro del “ayusismo”: ‘Es muy natural y vive la vida.’ *ElNacional.cat*.
https://www.elnacional.cat/es/elecciones/autonomicas-2023/viaje-milla-oro-ayusismo-natural-vive-vida_1025334_102.html

Wilkinson, I. (2021, Maig 3). Isabel Díaz Ayuso, the charismatic populist tipped as a future national leader. *The Times*.
<https://www.thetimes.co.uk/article/isabel-diaz-ayuso-the-charismatic-populist-tipped-as-a-future-national-leader-k7z83sj5j>

Wilkinson, I. (2023, Febrer 20). Isabel Díaz Ayuso: patron saint or Spanish Trumpista? *The Times*.
<https://www.thetimes.co.uk/article/isabel-diaz-ayuso-patron-saint-or-spanish-trumpista-qtvnrw3xk>